

Vizija in cilji prostorskega razvoja Slovenije

1 Vizija prostorskega razvoja do leta 2050

Vizija je zelena podoba prostora v prihodnosti. Cilj vizije je opredeliti podobo prostora, ki predstavlja najboljšo možno situacijo za dobrobit in blaginjo družbe ter kakovost življenjskega in naravnega okolja. Vizija se konkretizira z zasnovo ali modelom prostora v ciljnem letu (leto 2050).

Vizije se pripravljajo za različne prostorske ravni. Vizija, vključena v Strategijo prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu SPRS 2050) za raven celotnega ozemlja države. Kot izhodišča za premislek o nacionalni viziji so bili uporabljeni rezultati dosedanjega procesa priprave SPRS 2050, predvsem rezultati delavnic in posvetovanj z deležniki, upoštevani so bili v poročilu o prostorskem razvoju opredeljeni trendi in stanje prostora, predlogi vizij, ki so jih v okviru študijskega dela pod vodstvom mentorjev pripravile študentske skupine z Univerze v Ljubljani in Univerze na Primorskem ter vizije prostorskega razvoja za Evropo 2050 (ESPON 2015).

Želene prihodnje podobe prostora se nanašajo na njegovo strukturo, hierarhijo in povezave znotraj naselbinskega sistema oz. organizacijo prostora. Model opredeli odnose med naselji, ključne povezave med njimi ter njihovo vlogo in funkcijo. Posebna pozornost je namenjena tudi odprtemu prostoru in podežlju, ki imata poleg gospodarskih funkcij ključno vlogo pri zagotavljanju ekosistemskih storitev prostora ter h kakovosti in identiteti prostora.

Pri oblikovanju vizije prihodnjega razvoja Slovenije so pomembne vrednote h katerim stremi slovenska družba. Vrednote so bile kot temelj vizije izpostavljene na javnem posvetovanju o prenovi SPRS2050¹ in v vizijah, ki so jih pripravile študentske skupine. Vrednote so bile izpostavljene tudi pri pripravi vizije v okviru Strategije razvoja Slovenije 2050, ki jo vodi Služba Vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko, kjer so poudarjene spoštovanje družbenih vrednot kot so solidarnost, strpnost, medsebojno sodelovanje, varnost in mir, kot teme pa kakovost življenja, inovativna družba, zaupanje, znanje in veščine ter identiteta Slovenije. V vizijah študentskih skupin so kot vrednote izpostavljene demokratičnost, enakost med družbenimi skupinami (egalitarnost), sodelovanje, povezovanje, trajnostni razvoj, blaginja prebivalcev, učinkovitost, kakovost okolja in kakovostna delovna mesta.

Sistem vrednot je pomemben del procesa priprave vizije prostorskega razvoja, izziv pa je, kako jih povezati s samo prostorsko vizijo. Razmislek gre lahko v naslednji smeri:

- a) kako se sistem vrednot (npr. blaginja, pravičnost, povezovanje, trajnostni razvoj ...) odraža v prostoru, kako vplivajo na njegovo podobo, organizacijo in upravljanje - prostorski razvoj sledi viziji razvoja Slovenije ter

¹ Vizija prostorskega razvoja Slovenije, 2. Javno posvetovanje o prenovi SPRS, 13. oktober 2015. Gradiva dostopna na:
[http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_razvoj_na_nacionalni_ravni/prenova_strategije_prostorskega_razvoja_slovenije/2_javno_posvetovanje_o_prenovi_sprs/](http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/prostorski_razvoj_na_nacionalni_ravni/prenova_strategije_prostorskega_razvoja_slovenije/2_javno_posvetovanje_o_prenovi_spr/)

- b) kako lahko prostor usmerja in omogoča razvoj in uresničevanje vrednot in s katerimi elementi (kako prostor omogoča blaginjo, krepi pripadnost); kako ukrepi prostorske politike izboljšajo kakovost prostora (rekreacija in prosti čas, lokalna oskrba, kakovost okolja – zrak, voda ...), njegovo učinkovitost (dobro, hitre povezave, prometna varnost), identiteto (pripadnost, privlačnost, kakovost arhitekture, krajinska slika, vizualna neonesnaženost, varnost), kako prostor pripomore k uspehu gospodarstva – delovna mesta, trajnostna raba domačih naravnih virov (les, voda, sonce, veter, gradbeni material).

1.1 Vizija prihodnjega prostorskega razvoja Evrope

Vizija odprte in policentrične Evrope ²

Ta vizija omogoča doseganje ciljev gospodarske rasti in povečevanje konkurenčnosti Evrope, skladna je tudi s cilji Teritorialne agende EU 2020 in podaljšuje te cilje v dolgoročno perspektivo.

Odprta Evropa – Evropa je odprta tako za globalne povezave kot povezave s sosednjimi območji (nadaljnja širitev EU). Odprtost meja omogoča izkoriščanje priložnosti, ki se pojavljajo na globalnih trgih, in ohranja vlogo Evrope kot velikega svetovnega gospodarstva. Podoba odprte Evrope (na karti) odraža dobro povezanost EU s sosednjimi državami in območji (Rusija, severna Afrika in Bližnji vzhod) ter medsebojno povezanost teh območij (fizična infrastruktura, odsotnost meja in gospodarsko sodelovanje).

Slika 1: Vizija policentrične in odprte Evrope (vir: ESPON)

² ESPON, 2014. Making Europe Open and Polycentric, Visions and Scenarios for the European Territory towards 2050, Luxembourg. Dostopno na: www.espon.eu

Policentrična Evropa pa omogoča boljšo razporeditev razvojnih možnosti v Evropi, gradi razvojne možnosti na raznolikosti evropskih regij ter na njihovih endogenih (notranjih) virih. Policentrična Evropa je odpornejša in bolj prilagodljiva na spreminjajoče naravne pogoje (klimatske spremembe), družbene in demografske spremembe ter spreminjajoče se gospodarske razmere. Uravnotežene in policentrične urbane strukture zmanjšujejo regionalne razlike. Omrežje oblikujejo strnjena mesta, v katerih se na trajnostni način upravljajo naravni in kulturni viri.

1.2 Osnutek vizije prostorskega razvoja Slovenije

Slovenija je varna država, ki zagotavlja blaginjo in zadovoljstvo prebivalcev v zdravem okolju. Ljudje živijo v tesnem stiku z naravo, tudi mesta so zelena, uporabljene so mnoge na naravnih procesih temelječe tehnološke in upravljaljske rešitve. Prebivalci so ponosni na prostor Slovenije in sodelujejo z vsemi ostalimi deležniki in stroko pri oblikovanju javne politike urejanja prostora in njenem izvajanju. V upravljanju s prostorom so uveljavljene participativne oblike načrtovanja.

V poselitveni strukturi prevladujejo manjša naselja in nekaj večjih urbanih centrov, ki med seboj dobro sodelujejo in se povezujejo pri reševanju skupnih izzivov. Proces suburbanizacije se zaustavlja. Dnevne migracije so se zaradi bližine zaposlitvenih centrov občutno zmanjšale. Poselitev ustvarja prepoznaven red v prostoru in upošteva tradicionalne vzorce, katerim sledi tudi novejša pozidava.

Slovenska mesta in naselja so urejena in prijetna za življenje. Njihovo upravljanje je participativno in trajnostno naravnano. Visok delež zelenih površin v mestih prispeva h kakovosti okolja (zrak, voda, zmanjševanje hrupa), omogoča druženje in rekreacijo na prostem, ter prispeva k lažšanju posledic pričakovanih klimatskih sprememb (omiljenje toplotnih otokov, boljša prevetrenost, preprečevanje poplav in zadrževanje voda – zmanjševanje posledic suš). Odlikuje jih moderna in dobra arhitektura ter visoka kakovost bivanja v novo zgrajenih in prenovljenih zgradbah. Javni prostori so urejeni in živahni. Ozelenjene strehe (alternativno namenjeno tudi urbanemu kmetovanju ali pridobivanju energije) izboljšujejo samooskrbo mest (hrana in energija) ter zmanjšujejo rabo energije v stavbah (ogrevanje in hlajenje). Širitev mest do leta 2030, po tem letu se zaradi počasnega zmanjševanja rast števila prebivalcev ustavi. Degradirana območja mest se redno prenavljajo in vanje umeščajo nove dejavnosti ali stanovanjska območja. Velik pozornost se v mestih posveča dostopnosti stanovanj. Stanovanja se zagotavljajo tako z novogradnjo kakor tudi prenovo (nadomestna gradnja) obstoječega stavbnega fonda. Stanovanja se funkcionalno prilagajajo potrebam prebivalcem ter uvaja nove tehnične rešitve in materiale.

Podeželje je dobro povezano s centralnimi naselji, kjer so dostopne storitve splošnega javnega in splošnega gospodarskega pomena. Podeželje je obdržalo tradicionalno in prepoznavno podobo. Med dejavnostmi prevladujejo kmetijstvo, gozdarstvo, razvija se storitveno gospodarstvo (predvsem turizem in rekreacija), prisotno so manjša podjetja (urejene manjše lokalne obrtne in proizvodnje cone). Proizvodnja je v veliki meri vezana na lokalne vire (lesna in prehranska dejavnost, gradbeništvo ...).

Podeželska naselja se fizično ne širijo, gradnja poteka znotraj obstoječih meja naselij, obstoječ stavbni fond je prenovljen in dobro vzdrževan, funkcionalno prilagojen potrebam prebivalcev in tehnološkim zahtevam časa. Poselitev na najbolj ogroženih območjih (poplave, plazovi) se opušča opravlja se preselitev na varna območja.

Na podeželju so kmetijska zemljišča obdelana in omogočajo dobro prehransko samooskrbo države, ob tem pa ohranja tudi lokalno/regionalno značilno podobo krajine. Mesta in naselja se dnevno oskrbujejo z lokalno pridelano hrano na podeželju in v okolici mest. Ohranjena naravna, druga neposeljena območja ter zeleni sistemi mest so medsebojno povezani v sistem zelene infrastrukture. Ohranjeni naravna in kulturna krajina sta temelj za turizem, ki s tem krepi prepoznavnost Slovenije v širšem prostoru kot zelene, zdrave in aktivne države.

Policentričen in prostorsko uravnotežen sistem nacionalnih in regionalnih središč omogoča vsem prebivalcem ustrezno in enakopravno dostopnost do kakovostnih funkcij/storitev splošnega pomena, izobraževanja, zdravstva, upravnih in oskrbnih storitev. Storitve za katere ni nujno fizična prisotnost se v večini opravljajo preko elektronskih sistemov. Na vseh poseljenih območjih je zagotovljena dostopnost do modernih informacijskih omrežij in tehnologij.

Središča poselitvenega sistema so medsebojno dobro povezana (prometna in komunikacijska infrastruktura). To omogoča hitro in udobno gibanje prebivalcev, obiskovalcev ter tudi blaga. Učinki transporta na okolje in prostor (v smislu izgube prostora) so minimalni. Med središči je organiziran hiter in učinkovit javni potniški promet, emisije snovi in hrupa v okolje so minimalne. Železniško omrežje je razvejano in podprto z visoko tehnologijo in sodobnimi vlaki. Železniški promet je urejen, pogost in hiter. Tranzitni tovarni promet poteka po železnici.

Slovenski prometni in energetski sistem sta dobro povezana s sistemi sosednjih in drugih evropskih držav. Preko koprškega pristanišča je Slovenija povezana v mednarodne pomorske prometne tokove.

Naravni viri so ustrezno zaščiteni, njihova raba za gospodarski razvoj je racionalna in trajnostna. Ohranjena naravna in kulturna dediščina je dobro upravljana in je uporabljena za razvoj različnih gospodarskih dejavnosti – prednostno turizma.

Slovenija je energetska samooskrbna. V gospodarstvu prednjačijo visoka tehnologija, v trajnostni razvoj usmerjene dejavnosti in čista industrija, ki uporablja zelene tehnologije ter načela krožnega gospodarstva.

2 Osnutek ciljev prostorskega razvoja 2050

Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 bo dolgoročni strateški dokument za usmerjanje prostorskega razvoja države. Pripravljen je predlog dolgoročnih ciljev prostorskega razvoja, ki upošteva v prejšnjem poglavju predstavljene vrednote in vizijo prihodnje, zelene podobe Slovenije.

Upoštevani so bili:

- cilji Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2004, zlasti tam opredeljeni prostorski cilji;
- v izhodiščih za prenovo Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 navedeno načelo, da se resorne cilji integrira v prostorske cilje po principu sinergij in doseganja medsebojne podpore kot predpogoj za doseganje pozitivnih učinkov v prostoru pri izvajanju; za ta namen so pri vsakem od ciljev navedena stična področja in možne sinergije, ki jih bo treba še dopolniti;
- vidiki, ki zadevajo upravljanje, saj dobro delujoč, z znanjem in veščinami podprt sistem lahko nudi dobro oporo izvajanju ciljev in približevanju zeleni podobi prostora;

Predlogu dolgoročnih ciljev prostorskega razvoja bo sledila priprava modelov prostorskega razvoja, ki bo opredelila možne različice prostorskega razvoja, kar bo osnova za razpravo o tem, na osnovi katerega modela bi se na najbolj optimalen način približali uresničevanju vizije prostorskega razvoja.

Cilj 1: Racionalen in učinkovit prostorski razvoj
--

1. Opis cilja

- Optimalno razporejanje dejavnosti in storitev v prostoru:
 - o navezava na središča v urbanem sistemu in njihovo opremljenost – dostopnost v funkcionalnem območju,
 - o funkcionalno dopolnjevanje dejavnosti, storitev in funkcij med naselji, med občinami, med urbani in podeželskimi območji za doseganje kritične mase uporabnikov,
 - o razvoj modelov javnih storitev za oddaljena/odmaknjena območja, s katerimi se lahko premošča oddaljenost od bolj opremljenih urbanih središč,

- navezava na teritorialne/prostorske potenciale (specializacija),
- zmanjšana potreba po mobilnosti, prometu.
- Racionalna in inovativna raba virov (zemljišč in drugih virov):
 - ponovna uporaba, usmerjenost v ponovno uporabo ali reciklažo zemljišč in območij,
 - vzdržna in inovativna raba virov (manj, a bolj učinkovito, usmerjenost k so-rabi/hkratni rabi, so-proizvodnji – npr. poraba odpadne toplote, pa tudi začasni rabi ter več-funkcionalnosti na ravni območij, zemljišč, stavb),
 - *kvalitetna* raba lokalnih virov – ustvarjanje kratkih oskrbovalnih/proizvodnih verig npr. na področju oskrbe s hrano in energije.

2. Posledica/pričakovan rezultat/učinek cilja

- Doseganje optimalne organizacije dejavnosti in storitev v prostoru z modeli, prilagojenimi različnim vrstam območij (urbana, podeželska, oddaljena obmejna in gorska).
- Doseganje želene dostopnosti v funkcionalnih območjih središč različnega ranga, a tudi minimalnega standarda dostopnosti v oddaljenih območjih.
- Zmanjšan pritisk na vire, neposredno na kmetijska zemljišča (pritiski pozidave) in kakovost virov, zlasti zraka (zmanjšanje izpustov), posredno (zmanjšanje potreb po mobilnosti) na energente, zlasti fosilna goriva za mestni in primestni promet.
- Posreden prispevek k kvaliteti življenja zaradi zmanjšane potrebe po večkrat dnevni mobilnosti (prihranek časa, manjša izpostavljenost nesrečam v prometu ipd.).
- Prepoznavna urejenost (red) prostorske strukture.

3. Na katere druge teme in cilje vpliva, jih krepi (sinergije)?

- Regionalni razvoj: uporaba endogenih regionalnih (prostorskih) potencialov.
- Promet: poudarjena usmerjenost v razvoj javnega potniškega in železniškega prometa, so-modalnosti (intermodalno, multimodalnost), ki je podpora racionalnemu razmeščanju dejavnosti v urbanem sistemu.
- Storitve (javna uprava, zdravstvo, izobraževanje, kultura..): servis državljanom in gospodarstvu v racionalni razporeditvi mrež – dosegati komplementarnost različnih mrež v navezavi na urbani sistem oz. hierarhijo središč.
- Naravni viri: skrb za ohranitev kakovosti in proizvodnega potenciala (kmetijska zemljišča), trajnostno obnavljanje (lesna biomasa), izboljšanje kakovosti (npr. zrak v mestih, vode), pa tudi razpoložljivosti (pitna voda) za razvoj urbanih in podeželskih območij ter souporaba (npr. vode) v rekreacijske in turistične namene; obnovljivost in vitalnost naravnih sistemov (zelena infrastruktura).
- Kmetijstvo: skrb za trajno ohranjanje proizvodnih virov za kmetijstvo (zemljišča in proizvodna sposobnost) – racionalnejše razporejanje dejavnosti v načelu pomeni manjše poseganje na kmetijska zemljišča, podpora kratkih oskrbovalnih verig pa lahko poseže v klasično nasprotje »pozidava – kmetijska zemljišča« in pokaže na obojestranske koristi kvalitetne oskrbe mest /urbanih središč z lokalno pridelano hrano; omogoča/prispeva k cilju »konkurenčnost mest«.
- Prostorsko upravljanje: povezovanje mest/lokalnih skupnosti za optimalno razporeditev dejavnosti zaradi doseganja potrebne kritične mase uporabnikov, boljše izkoriščenosti »infrastrukture« in vzdrževanja ter posledično manjši vplivov na okolje; povezovanje nosilcev mrež javnih storitev za večjo optimizacijo mrež ob upoštevanju potreb različnih območij (prilagojeni modeli).

Cilj 2: Večja konkurenčnost slovenskih mest

1. Opis cilja:

- Konkurenčnost in primerljivost v ponudbi in storitvah z mesti izven države (čezmejni, makroregionalni EU prostor in sosesčina).
- Povezovanje med mesti na regionalni ravni za doseganje kritične mase (glede infrastrukturne opremljenosti in storitev ter ponudbe delovne sile).
- Osredotočenost in razvoj specifičnih primerjalnih prednosti (npr. bližina državne meje – čezmejne storitve; državno središče – dostop do upravljaljskih funkcij najvišje ravni;).
- Kakovostno bivalno in delovno okolje v mestih, ne glede na to, ali gre za mestna središča ali gospodarske cone.
 - Trajnostno upravljanje z viri, prostorom in ponudbo slovenskih mest – skrb za privlačnost in prepoznavnost ter dostopnost do kulturnih vsebin (kulturne ustanove, kulturne prireditve in kulturna dediščina).

2. Posledica/pričakovan rezultat/učinek posameznega cilja

- Večja privlačnost slovenskih mest za pritegnitev gospodarskih dejavnosti (tudi tujih investicij), s tem pa novih delovnih mest.
- Prestrukturiranje mest za nove funkcije in dejavnosti v skladu z njihovimi specifičnimi prednostmi (lega, znanje, infrastruktura, delovna sila).
- Povezovanje med mesti v regionalnem prostoru pomeni tudi prispevek k racionalnemu prostorskemu razvoju.

3. Povezuje / vpliva na teme? Na katere druge cilje vpliva, jih krepi?

- Gospodarski razvoj, raziskave: vzpostavljanje pogojev za razvoj gospodarskih središč v funkcionalnih urbanih območjih.
- Regionalni razvoj, razvoja podeželja in izobraževanje: podpora usposabljanja za razvoju gospodarstva, ki se navezuje na lokalne vire v oddaljenih območjih; prispevek k ustvarjanju trajnostnih pogojev za življenje in delo na podeželju, uporabo endogenih potencialov.
- Promet in gospodarstvo: razvoj infrastrukture mednarodnega pomena (letališča), podpora razvoju vozlišč za intermodalnost in so-modalnost v funkcionalnih urbanih območjih, razvoj logističnih centrov in navezava na gospodarska središča v funkcionalnih urbanih območjih.

Cilj 3: Kvaliteta življenja v mestih in na podeželju

1. Opis cilja

- Kvaliteta in dostopnost storitev javnega in javnega gospodarskega pomena v središčih v navezavi na gravitacijsko območje:
 - o zdravstvena oskrba zagotovljena kvaliteta storitev javnega splošnega in javnega gospodarskega pomena v središčih različnega ranga in dostop do njih z gravitacijskih območij,
 - o prostorska razporeditev domov za starejše, oskrbovanih stanovanj, socialno varstvenih centrov v skladu s potrebami (koncentracija prebivalstva in trendi demografskih sprememb),
 - o šole, vrtci: enakovreden dostop do izobraževanja v mestih in na podeželju - posebna skrb za ohranitev osnovnošolskega izobraževanja v oddaljenih območjih – preprečevanje odseljevanja),
 - o javna uprava: dostop do storitev javne uprave na različnih vrstah območij, posebna skrb za ohranitev ključnih storitev javne uprave na oddaljenih območjih ne le zaradi dostopa

ranljivih skupin do tovrstnih storitev, temveč tudi zaradi ohranitev prisotnosti javne uprave in zaposlitev,

- pošta, banka,
 - osnovna oskrba (komunalna in osnovna živilska preskrba),
 - kultura,
 - šport, rekreacija: infrastruktura za rekreacijo v naravi, na prostem in v zaprtih prostorih,
 - internet nad 30/100 Mb/s: pokritost belih lis z internetom vsaj 30 Mb/s,
 - oskrba z energijo: varčevanje, OVE in lastna produkcija (smart grids),
 - oskrba z vodo in odvajanje odpadnih voda.
- Javni prevoz: razvejanost in mrežna pokritost (mesta in podeželje), cenovna dostopnost.
 - Varnost življenja : varnost pred naravnimi nesrečami, odsotnost kriminala – varne soseske, naselja.
 - Kvaliteta okolja: zrak, voda (reke in jezera), naravna ohranjenost.
 - Bivalni pogoji in stanovanja : kvaliteta zraka, pitne vode, opremljenost, urejenost in funkcionalnost javnih površin, ustrezen delež zelenih površin – zeleni sistemi tudi v manjših naseljih, ponudba stanovanj, cenovna dostopnost, fizična kvaliteta stanovanj, prostorski standard stanovanj (primerno potrebam prebivalcev).
 - Lokalna zaposlenost z visoko dodano vrednostjo (uporaba lokalnih virov, vključno s parki).

2. Posledica/pričakovan rezultat/učinek posameznega cilja

- Povezava različnih mrež storitev za kvalitetnejšo racionalizacijo oskrbe s storitvami in dostopnost do njih, ki upošteva specifične pogojev in trende za razvoj različnih območij, ne zgolj z upoštevanjem cenovnih vidikov posameznih mrež storitev.

3. Povezuje / vpliva na teme? Na katere druge cilje vpliva, jih krepi?

- Socialne zadeve: prostorsko razporejanje kapacitet v skladu s potrebami in demografskimi trendi.
- Javno zdravje in zdravstvena oskrba ter kvaliteta okolja ter zasnove naselij: urbanizem in ustrezna infrastruktura v podporo varnemu gibanju v mestu in izven njega, ustrezni prevetrenosti (oskrba s svežim zrakom), zelenim površinam za zmanjševanje vpliva vročinskih valov v mestih, omejevanje nočne osvetljenosti prostora v naseljih.
- Oskrba s stanovanji: v skladu s potrebami po stanovanjih, raznolikost stanovanjskega fonda za različne ciljne skupine, prenova urbanih območij za pridobitev novih stanovanj.
- Urejanje naselij - urbanizem in oskrba z energijo: kvaliteta grajene strukture in odprtega prostora za večje zadovoljstvo prebivalstva, funkcionalna prenova sosesk in stavb z vključitvijo energetske prenove, povezovanje načrtovanja poselitve in oskrbe z lokalnimi viri energije.
- Kultura: ponudba kulturnih dejavnosti in dostop do objektov kulturne dediščine.
- Gospodarstvo in IKT: kvaliteta storitev, delo na domu, podpora IKT razvoju gospodarskih dejavnosti na podeželju (MSP, javna uprava, turizem, oskrba z lokalno hrano).
- Narava: razvoj parkov kot podpora lokalni ekonomiji.

Cilj 4: Zagotavljanje prostorske identitete Slovenije
--

1. Opis cilja

- Ohranjanje prepoznavnih naravnih in kulturnih sestavin prostora.
- Skrb za kvalitetno arhitekturo objektov in infrastrukture v javni lasti ter podobo mest in podeželskih naselij.

- Skrb za ustvarjanje prostorskega reda, ohranjanje dediščine prostora in harmonične podobe krajine.

2. Posledica/pričakovan rezultat/učinek posameznega cilja

- Večja identifikacija prebivalstva z nacionalnim prostorom zaradi privlačne krajinske podobe, ohranjenosti narave in vključenosti prenovljene kulturne dediščine v življenje skupnosti.
- Krepitev podobe in privlačnosti Slovenije kot države, ki skrbi za naravo in kulturno dediščino ter ju na inovativen način vključuje v gospodarski razvoj.

3. Povezuje / vpliva na teme? Na katere druge cilje vpliva, jih krepi?

- Turizem - promocija Slovenije kot zelene, aktivne, zdrave, podpora lokalnemu razvoju in turističnemu razvoju mest.
- Kultura in ohranjanje kulturne dediščine: ohranjanje kulturne dediščine, vključevanje v življenje skupnosti.
- Narava / zavarovana območja: demonstracija življenja v sožitju z naravo, ekosistemske storitve vključene v gospodarski razvoj.
- Arhitekturna politika: podpora kvalitetnim in kreativnim rešitvam za nove potrebe skupnosti.

Cilj 5: Prožnost/odpornost in prilagodljivost na spremenjene razmere

1. Opis cilja:

- Oblike (modeli) upravljanja / governance, prilagojeni različnim prostorskim ravnam; poudarek na večjem povezovanju in sodelovanju za razreševanje specifičnih prostorsko- razvojnih problemov.
- Zmožnost odzivanja (kapacitete človeških virov, sposobnosti) in zaznavanja (strukture, usposobljene za analizo in kritično vrednotenje) na probleme in izzive.
- Pravočasno odzivanje, ukrepanje (vodilna vloga – sposobnost vodenja sprememb, lastništvo ...).

2. Posledica/pričakovan rezultat/učinek posameznega cilja

- Administracija, ki se je sposobna odzivati na spremembe, sodelovati in se povezovati preko administrativnih ravni, ter je sposobna mobilizirati vire in jih voditi v smeri sprejema novih, prilagojenih ukrepov na participatoren način.
- Krepitev strokovne podpore odločitvam.

3. Povezuje / vpliva na teme? Na katere druge cilje vpliva, jih krepi?

- Sistem urejanja prostora: prostorsko upravljanje na vseh ravneh, usposobljenost prostorskih načrtovalcev za nove oblike prostorskega upravljanja.
 - Javna uprava: decentralizacija državne uprave (upravni okraji).
 - Lokalna/regionalna uprava: strateško odločanje in lokalno delovanje.
 - Nevladni sektor: sodelovanje in participacija.
 - Izobraževanje in usposabljanje: usposabljanja za aktivno državljanstvo.
-